

Transparency International Slovensko
9. marec 2010, Bratislava

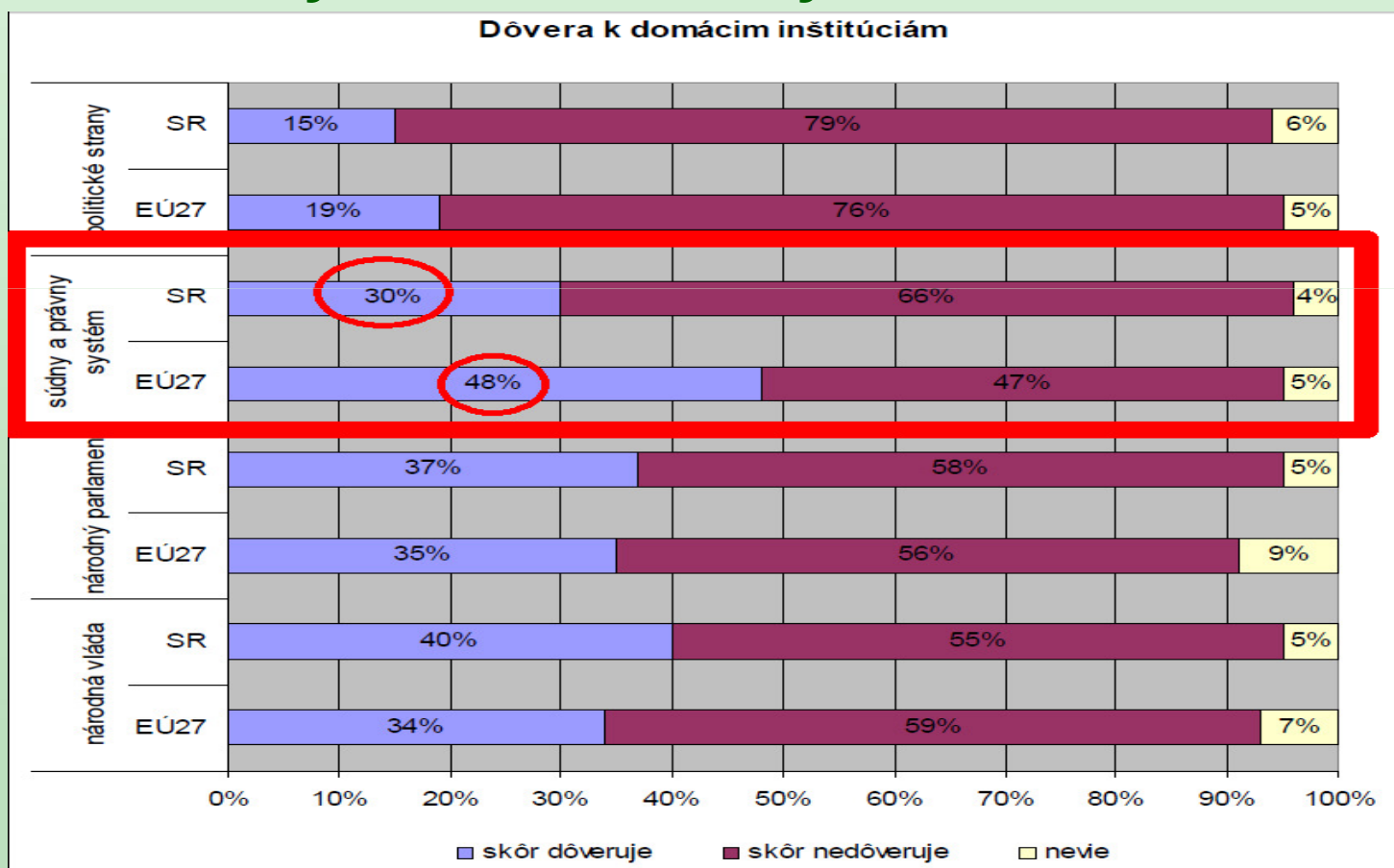
Protikorupčné odporúčania v oblasti súdnictva

Pavel Nechala
Transparency International Slovensko

Súčasný stav – Eurobarometer 2009

- dôvera verejnosti v súdnictvo je dlhodobo nízka:

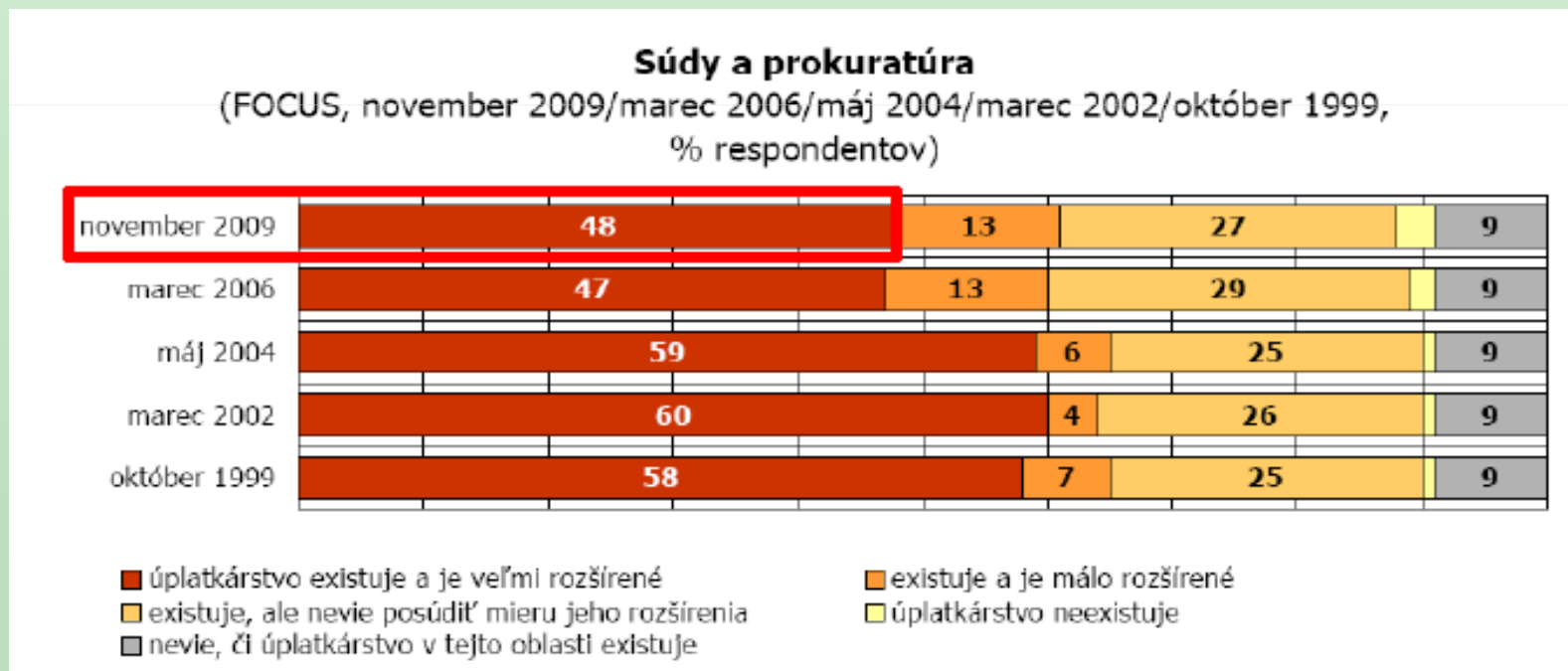

Zdroj: EUROBAROMETER 71, Verejná mienka v Európskej únii, Jar 2009,

http://ec.europa.eu/slovensko/documents/news/eb71-national_report-slovak_republic-final_draft-validated.pdf

Súčasný stav – Prieskum TIS

- ❑ miera vnímanej korupcie v súdnictve je alarmujúca – takmer **50 %** respondentov vníma súdnictvo ako skorumpované:

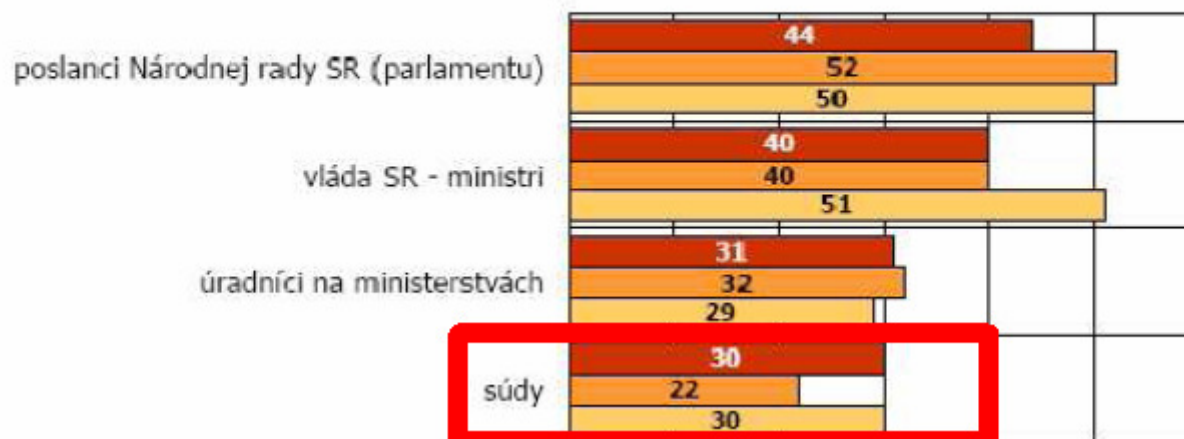
Zdroj: Prieskum agentúry Focus pre Transparency International Slovensko, november 2009

Súčasný stav – Prieskum TIS

- súdnictvo je z hľadiska vnímania uprednost'ovania osobných záujmov na úkor verejného záujmu vnímané ako **4. najhoršia** oblasť:

V ktorých inštitúciách je najviac rozšírené uprednost'ňovanie osobných záujmov na úkor verejného záujmu?

(FOCUS, november 2009/marec 2006/január 2002, možnosť viacerých odpovedí, % respondentov)

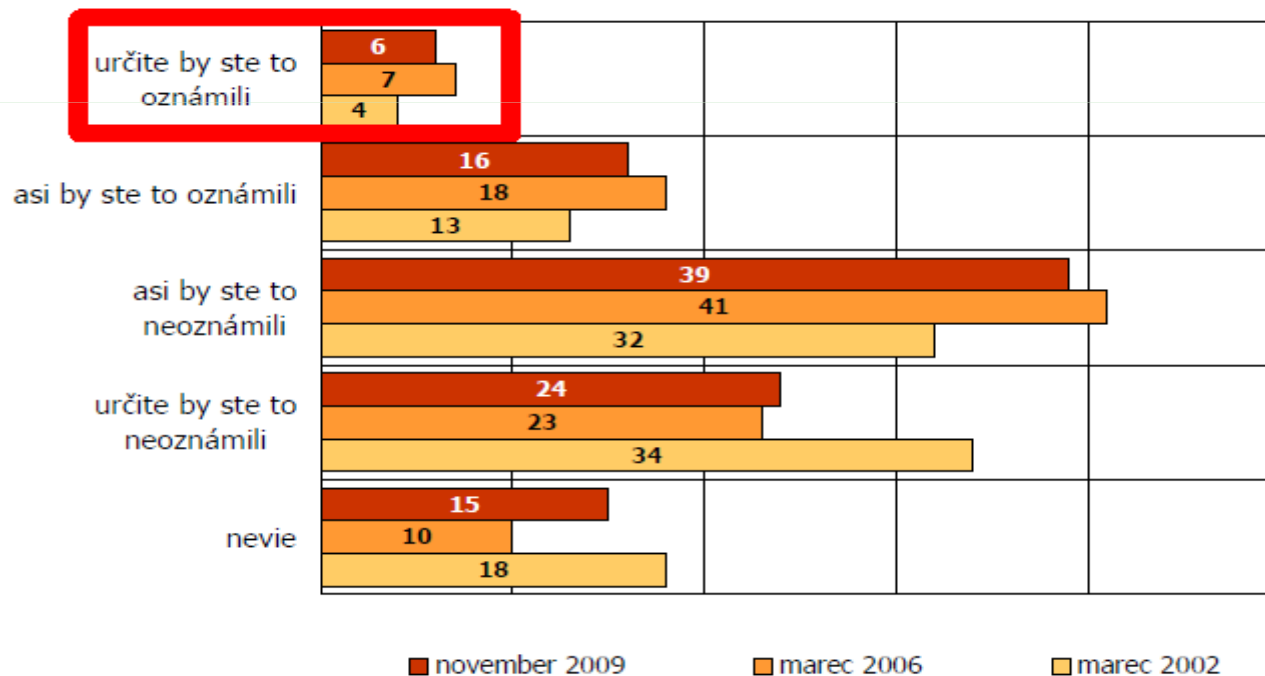

Zdroj: Prieskum agentúry Focus pre Transparency International Slovensko, november 2009

Súčasný stav – Prieskum TIS

- ❑ miera oznamovať prípady korupcie je dlhodobo nízka:

Keby od Vás niekto pýtal úplatok alebo by ste vedeli o niekom, kto berie úplatky, nakoľko je pravdepodobné, že by ste to oznámili na polícii?
(FOCUS, november 2009/marec 2006/marec 2002, % respondentov)

Zdroj: Prieskum agentúry Focus pre Transparency International Slovensko, november 2009

Súčasný stav

- PAS - zhoršenie vnímanej vymožitelnosti práva - Index podnikateľského prostredia
- World Bank - Doing Business 2010
Enforcing Contracts 61(2010) 49 (2009)
565 dní

Súčasný stav – Prieskum TIS

Diskutované problémy v súdnictve:

- ❑ prietáhy v súdnom konaní,
- ❑ selektívne využívanie disciplinárnych inštitútov voči sudcom,
- ❑ spochybňovanie výberových konaniach na posty justičných čakateľov,
- ❑ nedôvera v súdne rozhodnutia.

Odporúčania:

1. Vymenovanie sudcov:

- Výberové konania na sudcov by mali byť anonymizované, aby členovia výberovej komisie nepoznali meno uchádzača o funkciu sudcu. Okrem vzdelanostných kritérií vo výberovom konaní na funkciu sudcu zaviesť aj kritériá etické.
- Zvážiť voľbu sudcov na určité primerane dlhé obdobie (napr. 12 rokov) bez možnosti opätovného zvolenia do funkcie.

Odporúčania:

2. Podmienky výkonu funkcie:

- Zaviest' pravidelné, merateľné hodnotenia sudcov, zverejňovanie takéhoto hodnotenia prostredníctvom internetu. Tiež zaviest' jednotný systém sledovania výkonnosti, dochádzky a domácej práce sudcov.
- Odstraňovať preťahy presunom väčších právomoci na predsedu súdu, ktorý by tiež mohol nariadiť sudcovi vo veci konať v určitom termíne.
- Pokračovať v reformách súdneho manažmentu (zlepšovanie organizácie práce sudcov odbremeňovanie ich od aktivít, ktoré môžu vykonávať aj menej kvalifikované osoby).

Odporúčania:

3. Zodpovednosť, vrátane disciplinárnej:

- Zaviest' pravidelný tréning etického správania sa sudcu a pracovníkov súdov.
- Vykonávanie školení a prednášok sudcami pre súkromné spoločnosti spochybňuje ich nestrannosť. Sudcovia by nemali prijímať odmenu od súkromných spoločností za žiadnu činnosť.
- Zákone definovať zásady sudcovskej etiky v rozsahu minimálnych medzinárodných štandardov.

Odporúčania:

4. Transparentnosť:

- Vyhotovovať a sprístupňovať zvukové, resp. zvukovo-obrazové záznamy zo všetkých verejných pojednávaní. Publikovať všetky rozhodnutia a rozsudky súdov v prehľadnej a ľahko spracovateľnej podobe. Povinne zriadiť webovú stránku pre každý súd a obsadiť funkciu hovorca.
- Zvýšiť kvalitu a zmeniť štruktúru odôvodnení rozhodnutí súdov tak, aby sa súd vysporiadal so všetkými námietkami strán a jasne uviedol právny názor.

Odporúčania:

4. Transparentnosť:

- Posilniť laický prvok v rozhodovaní Súdnej rady a disciplinárnych senátov. Väčšinu pri rozhodovaní Súdnej rady a disciplinárnych senátoch by nemali mať sudcovia a ani bývali sudcovia. Podarí sa tak zmenšiť podozrenie z tzv. falošnej kolegiality pri rozhodovaní týchto orgánov. Rovnako by mal byť laický prvok zavedený v niektorých druhoch civilných konaní (napríklad žaloby na ochranu osobnosti).

Ochrana oznamovateľov:

- Odmeniť osobu, ktorej informácie viedli k preukázaniu nelegálnych príjmov. Motiváciou oznamovateľa by bola možnosť získať 10-20 % z odhaleného majetku získaného z nelegálnych príjmov.
- Zavedenie účinnej ochrany oznamovateľov nekalých praktík alebo majetku nadobudnutého z nelegálnych príjmov.

Ďakujem za pozornosť

